

**DO PROBLEMU ODWOŁANIA SIĘ OD DECYZJI, DZIAŁAŃ
LUB ZANIECHANIA ŚLED CZEGO, PROKURATORA
PODCZAS POSTĘPOWANIA WSTĘPNEGO**

W artykule przeprowadzona została analiza porządku proceduralnego odwołania się od decyzji, działania lub zaniechania śledczego, prokuratora podczas postępowania wstępnego, której celem jest zapewnienie szybkiej ochrony sądowej praw, swobód i interesów prawnych uczestników postępowania karnego. Wyjaśniona została sekwencja działań odpowiednich podmiotów w przypadku odwołania się od decyzji, działania lub zaniechania śledczego, prokuratora podczas postępowania wstępnego w ramach nowego Kodeksu postępowania karnego Ukrainy. Autor określa proceduralne i organizacyjne problemy stosowania niektórych postanowień wspomnianej instytucji, proponuje sposoby ich rozwiązania.

Słowa kluczowe: odwołanie, prawo do odwołania, postępowanie wstępne, śledczy, prokurator, sędzia śledczy.

* O. Kerevycz
zastępca kierownika
oddziału
GWS MSW Ukrainy
Doktor nauk prawnych,
docent
(m. Kijów, Ukraina)

**THE PROBLEM OF APPEAL DECISIONS OF ACTS OR OMISSIONS
INVESTIGATOR, PROSECUTOR DURING THE PRELIMINARY INVESTIGATION**

Investigated procedural order appeal against decisions, actions or inaction prosecutor during the preliminary investigation, which aims to provide speedy judicial protection of rights, freedoms and legitimate interests of the criminal proceedings. It was shown sequence of actions authorized in case of appeal against decisions, actions or in action prosecutor during the preliminary investigation under the new Criminal Procedure Code of Ukraine. Pointed out in the procedural and organizational problems of application of certain provisions of these institutions, the ways to solve them.

Keywords: appeal, the right to appeal pre-trial investigation, investigator, prosecutor, investigating judge.

**ДО ПРОБЛЕМИ ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ, ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧОГО,
ПРОКУРОРА ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ**

Досліджено процесуальний порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності слідчого, прокурора під час досудового розслідування, метою якого є забезпечення невідкладного судового захисту прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження. З'ясовано алгоритм дій уповноважених суб'єктів у разі оскарження рішень, дій чи бездіяльності слідчого, прокурора під час досудового розслідування відповідно до нового КПК України. Виокремлено процесуальні та

організаційні проблеми застосування окремих положень вказаного інституту, запропоновано шляхи їх вирішення.

Ключові слова: оскарження, право на оскарження, досудове розслідування, слідчий, прокурор, слідчий суддя.

Постановка проблеми. Права і свободи громадянина України захищаються судом. Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади (ст. 55 Конституції України). Положення ст. 21 і 22 Конституції України гарантують, що держава зобов'язана забезпечити кожному можливість відстоювати свою точку зору, свої права у суперечці з будь-якими органами і службовими особами, у тому числі тими, які здійснюють досудове розслідування [1].

Конфлікти, що виникають в сфері людської діяльності і пошуки виходу із таких ситуацій, прагнення будь-якими правовими методами та засобами врегулювати суперечку мирним шляхом заохочується державою, забезпечується встановленням доступних, простих процедур у кримінальному провадженні. У цьому й полягає аксіологічне значення інституту оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів, які ведуть досудове кримінальне провадження [2, с. 7]. Можливість звернення за судовим захистом є гарантією забезпечення доступності правосуддя на досудовій стадії. Відповідно забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності як засада кримінального провадження, передбачена п. 17 ч. 1 ст. 7 КПК України має принципове значення для вирішення завдань кримінального судочинства в цілому [3].

Особливої ваги право на оскарження набуває на стадії досудового розслідування, яка справедливо визначається окремими науковцями найбільш вразливою для порушення прав людини і громадянина, в якій переплітаються і не збігаються інтереси особи, суспільства і держави [4, с. 375-380].

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Дослідження процедури оскарження проводились у роботах В.Л. Буднікова, Д.М. Валігури, А.Я. Дубинського, О.В. Капліної, П.А. Лупинської, В.Т. Маляренка, О.Р. Михайленка, М.С. Строговича, І.Я. Фойницького, Л.В. Черечукіної, М.Є. Шумила, О.Г. Яновської та інших процесуалістів. Їх наукові доробки, безперечно, відіграли значну роль у становленні та розвитку інституту оскарження. Однак далеко не усі проблемні питання правозастосування у цій сфері можна вважати вирішеними. Їх актуальність особливо загострилась після прийняття та введення у дію нового КПК.

Метою цієї статті є з'ясування підстав і порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності слідчого, прокурора під час досудового розслідування.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Стаття 24 КПК України гарантує кожному право на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності суду, слідчого судді, прокурора, слідчого в порядку, передбаченому КПК. Порівняно з іншими процедурами судовий порядок розгляду скарг забезпечує більшу об'єктивність, ширші можливості для заінтересованих осіб у відстоюванні своїх інтересів, більшу авторитетність та обов'язковість прийнятого за результатами розгляду скарги рішення.

Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування законодавцем виділено в самостійний інститут (глава 26 КПК України) кримінально-процесуального права, який спрямований на забезпечення законності під час кримінального провадження та є дієвим засобом поновлення порушених прав і законних інтересів осіб. Метою впровадження процедури оскарження рішень, дій чи бездіяльності слідчого,

прокурора під час досудового розслідування є забезпечення невідкладного судового захисту прав, свобод та законних інтересів кожної людини, яка тим чи іншим чином є учасником кримінального провадження.

Статтею 303 КПК України передбачено перелік рішень, дій чи бездіяльності слідчого або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування та право на оскарження. Зокрема, у ч. 1 ст. 303 визначено вичерпний перелік випадків і суб'єктів оскарження рішень, дій чи бездіяльності сторони обвинувачення на досудовому розслідуванні: 1) бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі - ЄРДР) після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, у неповерненні тимчасово вилученого майна, а також у нездійсненні інших процесуальних дій, які він зобов'язаний вчинити у визначений КПК строк, - заявником, потерпілим, його представником чи законним представником, підозрюваним, його захисником чи законним представником, володільцем тимчасово вилученого майна; 2) рішення слідчого, прокурора про зупинення досудового розслідування - потерпілим, його представником чи законним представником; 3) рішення слідчого про закриття кримінального провадження - заявником, потерпілим, його представником чи законним представником; 4) рішення прокурора про закриття кримінального провадження - заявником, потерпілим, його представником чи законним представником, підозрюваним, його захисником чи законним представником; 5) рішення слідчого, прокурора про відмову у визнанні потерпілим - особою, якій відмовлено у визнанні потерпілою; 6) рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора при застосуванні заходів безпеки - особами, до яких можуть бути застосовані заходи безпеки, передбачені законом; 7) рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій - особою, якій відмовлено у задоволенні клопотання, її представником, законним представником чи захисником; 8) рішення слідчого, прокурора про зміну порядку досудового розслідування та його продовження - підозрюваним, його захисником чи законним представником, потерпілим, його представником чи законним представником[3].

При цьому скарги на інші рішення, дії чи бездіяльність прокурора не розглядаються під час досудового розслідування і можуть бути предметом розгляду під час підготовчого провадження у суді.

Вищестоящий прокурор зобов'язаний розглянути скаргу протягом трьох днів з моменту її подання. Закон не передбачає підстав, за яких цей строк може бути продовжений. Прийняттю рішення за скаргою може передувати відповідна перевірка - ознайомлення з матеріалами кримінального провадження, матеріалами з розгляду заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, опитування скаржника, витребування пояснень від осіб, поведінка яких оскаржується, витребування відповідних документів тощо. У разі потреби прокурор має право викликати до себе скаржника для уточнення відомостей, що наводяться в скарзі, або здобуття додаткових даних. Скаржникові також може бути запропоновано надати документи, що підтверджують викладені в скарзі факти.

У разі наявності підстав для задоволення поданої скарги вищестоящий прокурор зобов'язаний дати відповідному прокурору обов'язкові для виконання вказівки щодо строків вчинення певних процесуальних дій або прийняття процесуальних рішень. Якщо прокурор визнає скаргу обґрунтованою, він повинен задовольнити вимоги скаржника: скасувати незаконну постанову слідчого; дати вказівку слідчому щодо проведення певних процесуальних дій, спрямованих на усунення порушень прав і законних інтересів скаржника. При виявленні фактів порушення кримінального процесуального законодавства

в ході досудового розслідування прокурор має право вимагати усунення допущених порушень, направивши копію постанови про задоволення скарги у відповідний слідчий орган.

У зв'язку зі скаргою керівник органу досудового розслідування повинен вжити необхідних заходів для ліквідації несприятливих наслідків дій (бездіяльності) слідчого, включаючи відміну його незаконних і необґрунтованих рішень, надання вказівок щодо кримінального провадження, усунення слідчого від подальшого здійснення розслідування. Прокурор, виявивши в результаті перевірки дані, що вказують на ознаки кримінальних правопорушень в діях посадових осіб, мотивованою постановою направляє матеріали до відповідного слідчого органу, керуючись положеннями ст. 216 КПК, для вирішення питання про здійснення кримінального провадження. Крім того, прокурор уповноважений ініціювати перед керівником органу досудового розслідування питання про відсторонення слідчого від проведення досудового розслідування та призначення іншого слідчого за наявності підстав, передбачених законом, для його відводу або у випадку неефективного досудового розслідування (ст. 36 КПК).

Згідно з ч. 2 ст. 304 КПК України скарга повертається, якщо: скаргу подала особа, яка не має права подавати скаргу; скарга не підлягає розгляду в цьому суді; скарга подана після закінчення строку, передбаченого ч. 1 ст. 304, і особа, яка її подала, не порушує питання про поновлення цього строку або слідчий суддя за заявою особи не знайшов підстав для його поновлення.

Як свідчить практика, основними причинами повернення скарги особі, яка звернулась зі скаргою, відповідно до ч. 2 ст. 304 КПК України, є її звернення після закінчення строку, передбаченого ч. 1 ст. 304 КПК України, та звернення особи зі скаргою, яка не підлягала розгляду у відповідному суді. Також існують випадки повернення скарги особі, яка її подала, у зв'язку з тим, що вказана особа не мала права її подавати. Так, ухвалою слідчого судді Солом'янського районного суду від 26 лютого 2013 р. з підстав пропуску строку на подання скарги повернута скарга П. на постанову старшого слідчого Солом'янського РУ ГУ МВС України в місті Києві про закриття кримінального провадження за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 358 КК України. З матеріалів скарги вбачалося, що копія постанови від 26 грудня 2012 р. про закриття кримінального провадження отримана ПП «Аверті» 30 січня 2013 року, а скарга на постанову направлена до суду 18 лютого 2013 р. Оскільки у своїй скарзі П. не порушувала перед судом питання про поновлення строку на оскарження постанови, слідчий суддя дійшов висновку, що П. порушено передбачений ч. 1 ст. 304 КПК України строк оскарження постанови про закриття кримінального провадження[5].

Закриваючи провадження з розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора під час досудового розслідування, слідчі судді виходять з ч. 2 ст. 305 КПК України: слідчий чи прокурор можуть самостійно скасувати рішення, передбачені п.п. 1, 2, 5, 6 ч. 1 ст. 303 КПК України, припинити дію чи бездіяльність, що тягне за собою закриття провадження за скаргою. Так, ухвалою слідчого судді Печерського районного суду від 21 лютого 2013 р. закрито провадження за скаргою П. на бездіяльність прокуратури міста Києва, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР у зв'язку з тим, що прокуратурою міста Києва на час розгляду вказаної скарги заява П., на яку він посилається в поданій до суду скарзі, була внесена до ЄРДР 06 лютого 2013 р. [5].

Перелік рішень, які слідчий суддя може постановити за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора під час досудового розслідування, визначається ст. 307 КПК України. Так, згідно з ч. 2 ст. 307 КПК України за результатами

розгляду скарги на рішення, дії чи бездіяльність під час досудового розслідування слідчий суддя має постановити ухвалу про: скасування рішення слідчого чи прокурора; зобов'язання припинити дію; зобов'язання вчинити певну дію; відмову у задоволенні скарги.

Аналіз відповідної судової статистики свідчить, що найчисельнішою категорією скарг є саме скарги на бездіяльність слідчого, прокурора, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, у неповноценні тимчасово вилученого майна згідно із ст. 169 КПК України, а також у нездійсненні інших процесуальних дій, які він зобов'язаний вчинити у визначений КПК України строк.

Відмовляючи в задоволенні скарги на рішення, дії чи бездіяльність органів досудового розслідування або прокурора під час досудового розслідування, слідчі судді у більшості випадків у ході судового розгляду встановлювали фактичну відсутність дії чи бездіяльності слідчого або прокурора, які оскаржувались. Так, ухвалою слідчого судді Печерського районного суду від 04 лютого 2013 р. відмовлено в задоволенні скарги Ч. на бездіяльність начальника відділу організації участі прокурорів у судовому провадженні ГПУ щодо невнесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР з підстав «перенаправлення» за принципом територіальної підслідності заяви особи, яка подала скаргу і на яку останній посилається у своїй скарзі, як таку, що не внесена ГПУ протягом 24 годин з моменту отримання до ЄРДР[5].

Частинами 2, 3 ст. 306 КПК України передбачено, що скарги на рішення, дії чи бездіяльність органів досудового розслідування або прокурора під час досудового розслідування розглядаються не пізніше 72 годин з моменту надходження відповідної скарги, крім скарг на рішення про закриття кримінального провадження, які розглядаються не пізніше п'яти днів з моменту надходження скарги. Розгляд скарг на рішення, дії чи бездіяльність під час досудового розслідування здійснюється за обов'язкової участі особи, яка подала скаргу, чи її захисника, представника та слідчого чи прокурора, рішення, дії чи бездіяльність яких оскаржується. Відсутність слідчого чи прокурора не є перешкодою для розгляду скарги.

Проте основними причинами порушення строків розгляду скарг є відсутність можливості повідомлення особи, яка подала скаргу, у зв'язку із зазначенням нею тільки поштової адреси без будь-яких інших засобів зв'язку. Крім того, суд позбавлений можливості розглянути скаргу у визначений законом строк внаслідок зловживання з боку особи, яка подала скаргу, правом заявлення відводу слідчому судді, а в подальшому і відводу слідчим суддям, якими розглядаються відводи слідчому судді, що розглядає скаргу. Непоодинокі також випадки неявки особи, яка подала скаргу, в судові засідання, незважаючи на належне її повідомлення у спосіб, передбачений ст. 135 КПК України. А оскільки її участь у судовому засіданні є обов'язковою, у слідчого судді відсутні законні підстави для розгляду такої скарги. Наслідком цього є порушення строку розгляду, передбаченого ст. 306 КПК України.

У ст. 311 КПК передбачено право слідчого оскаржувати будь-які рішення, дії чи бездіяльність прокурора, прийняті (вчинені) у відповідному досудовому провадженні, за винятком випадків, передбачених законом. Наприклад, рішення прокурора про об'єднання чи виділення досудового розслідування не може бути оскаржене. Скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора можуть бути подані не пізніше трьох днів з моменту їх прийняття (вчинення). Скарги подаються вищестоящому прокурору, порівняно з тим, чиї дії (бездіяльність), рішення оскаржуються.

Відповідно до ч. 1 ст. 313 КПК України, обов'язок розгляду і вирішення скарги слідчого на рішення, дії чи бездіяльність прокурора покладається на службову особу органу прокуратури вищого рівня. Така скарга має бути розглянута протягом трьох днів з моменту її надходження. Під час розгляду скарги витребовуються матеріали, документи та інші відомості, що стосуються відповідного досудового розслідування.

Зазначимо, що оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора не зупиняє їх виконання. Ніяких винятків з цього загального положення закон не встановлює. Водночас закон не забороняє слідчому у своїй скарзі викласти прохання про зупинення виконання оскаржуваних рішень чи дій прокурора до моменту розгляду скарги вищестоящим прокурором по суті та прийняття відповідного рішення, передбаченого ч. 2 ст. 313 КПК. При цьому вищестоящий прокурор, за ініціативою слідчого, що подав скаргу чи за власною ініціативою, керуючись ст. 36 КПК та ст. 6 Закону України «Про прокуратуру», має право надати слідчому чи нижчестоящому прокурору вказівку про зупинення виконання оскаржуваного рішення чи дії. Службова особа органу прокуратури вищого рівня, до якої надійшла скарга на рішення, дію чи бездіяльність прокурора, зобов'язана розглянути цю скаргу протягом трьох днів.

Постанова вищестоящего прокурора за результатами розгляду скарги слідчого на рішення, дії чи бездіяльність прокурора під час досудового розслідування може бути про: 1) скасування рішення і прийняття нового рішення, визнання незаконними вчинених дії чи бездіяльності і зобов'язання вчинити нову дію (визнання вищестоящим прокурором рішення, дії чи бездіяльності прокурора незаконним тягне втрату таким рішенням юридичної сили та виникнення обов'язку нижчестоящего прокурора усунути припущене порушення; одночасно із визнанням рішення, дії чи бездіяльності прокурора незаконним або необґрунтованим в постанові вищестоящий прокурор може зазначити про те, що він зобов'язує посадову особу усунути припущене порушення, визначивши, яку саме дію необхідно припинити чи вчинити.

Крім того, слід враховувати, що вищестоящий прокурор може і самостійно прийняти те рішення, яке має бути прийняте нижчестоящим прокурором на виконання постанови, прийнятої за результатами розгляду скарги слідчого на його рішення, дії чи бездіяльність. Так, відповідно до ч. 3 ст. 313 КПК при скасуванні рішення, визнанні незаконними вчинених дії чи бездіяльності службова особа органу прокуратури вищого рівня має право здійснити заміну одного прокурора на іншого з числа службових осіб органів прокуратури того ж рівня в досудовому провадженні, де було прийняте або вчинене незаконне рішення, дія чи бездіяльність); 2) зміну рішення в частині (у разі часткового визнання оскаржуваного слідчим рішення прокурора незаконним або необґрунтованим, вищестоящий прокурор може самостійно змінити оскаржуване рішення); 3) залишення рішення чинним, визнання законними вчинених дії чи бездіяльності та відмову у задоволенні скарги слідчого на рішення, дії чи бездіяльність прокурора (в цьому випадку вищестоящий прокурор не вправі наполягати на тому, щоб слідчий виконав вказівки, які суперечать його внутрішньому переконанню, а доручає провадження розслідування іншому слідчому [3].

Зазначимо, що рішення службової особи органу прокуратури вищого рівня приймається у формі постанови (ст. 110 КПК), яка надсилається слідчому та прокурору, рішення, дія чи бездіяльність якого оскаржувалася.

При вирішенні питання щодо суб'єкта вирішення скарги слідчого слід виходити з того, що органи прокуратури України становлять єдину централізовану систему, яку очолює Генеральний прокурор України, з підпорядкуванням нижчестоящих прокурорів вищестоящим (ст. 6 Закону України «Про прокуратуру») [6].

При здійсненні нагляду за додержанням законів під час проведення досудового розслідування право скасовувати незаконні та необґрунтовані постанови слідчих та підпорядкованих прокурорів у межах строків досудового розслідування, передбачених ст. 219 КПК, мають Генеральний прокурор України, перший заступник, заступники Генерального прокурора України, прокурори Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, прокурори міст і районів, районів у містах, міжрайонні та спеціалізовані прокурори, їх перші заступники і заступники (ч. 6 ст. 36 КПК). Зазначені службові особи органів прокуратури підпадають під поняття «керівник органу прокуратури», визначене у п. 9 ч. 1 ст. 3 КПК.

Отже, суб'єктом прийняття рішення за скаргою слідчого на рішення, дію чи бездіяльність прокурора є керівник органу прокуратури вищого рівня. При цьому заміна одного прокурора на іншого з числа службових осіб органів прокуратури нижчого рівня в досудовому провадженні, де було прийняте або вчинене незаконне рішення, дія чи бездіяльність, допускається лише у разі скасування рішення або визнання незаконними вчинених дій чи бездіяльності.

Рішення службової особи органу прокуратури вищого рівня є остаточним і не підлягає оскарженню до суду, інших органів державної влади, їх посадових чи службових осіб. Вказівка на остаточність рішення службової особи органу прокуратури вищого рівня виключає як можливість повторного оскарження тих самих рішень, дій чи бездіяльності прокурора, так і можливість оскарження прийнятого службовою особою органу прокуратури вищого рівня за наслідками розгляду скарги рішення.

Таким чином, відповідно до положень кримінального процесуального законодавства України прокурор наділений виключними повноваженнями владно-розпорядчого характеру щодо прийняття основних, ключових рішень на досудових стадіях кримінального провадження. При цьому показовим прикладом, що ілюструє націленість нового кримінального процесуального закону на забезпечення загальнообов'язкового (імперативного) характеру повноважень прокурора щодо процесуального керівництва досудовим розслідуванням, є передбачений КПК України порядок оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Аналізуючи норми КПК України від 13.04.2012 року, можна прийти до висновку, що способи оскарження рішень, дій чи бездіяльності слідчого, прокурора під час досудового розслідування спрямовані на поліпшення його якості, формування достатньої, належної і допустимої доказової бази, відсутності порушення прав, свобод, інтересів фізичних, юридичних осіб і випадків неприйняття судом доказів, зібраних з порушенням законодавства України, а отже, - до справедливого правосуддя, яке здійснюватиметься в розумні терміни. Однак, дослідження підстав і порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності слідчого, прокурора під час досудового розслідування, а також порядку вирішення вищестоящим прокурором та слідчим суддею таких скарг засвідчує певну недосконалість цих процедур як в законодавчій, так і в правозастосовній площині.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30.

2. Валігура Д. М. Оскарження до суду рішень, дій чи бездіяльності органу досудового розслідування та прокурора : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Валігура Дмитро

Миколайович; М-во внутр. справ України, Нац. акад. внутр. справ. – К., 2013. – 18 с.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. // *Голос України*. – 2012. – 19 травня (№ 90–91).

4. Шумило М. Є. Наукові основи реформування досудового слідства / М. Є. Шумило // *Актуальні проблеми кримінального права, процесу та криміналістики : матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. (8 жовтня 2010 р., м. Одеса)*. - О., 2010.

5. Узагальнення судової практики оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування у порядку Кримінального процесуального кодексу України. Апеляційний суд міста Києва. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.apcourtkiiev.gov.ua/apcourtkiiev/.../95053

6. Про прокуратуру: Закон України від 5 листопада 1991 р. №1789-XII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/1789-12.

THE PROBLEM OF APPEAL DECISIONS OF ACTS OR OMISSIONS INVESTIGATOR, PROSECUTOR DURING THE PRELIMINARY INVESTIGATION

O. KEREVYCH

Investigated procedural order of appeal against decisions, actions or inaction of the investigator, prosecutor during the preliminary investigation, the purpose of which is to ensure speedy judicial protection of rights, freedoms and legitimate interests of the criminal proceedings. It was ascertained alhorytm action authorized subjects appeals against decisions, actions or inaction of the investigator, prosecutor during the preliminary investigation under the new Criminal Procedure Code of Ukraine.

Author determined procedural and organizational problems of application of certain provisions of the said Institute, suggested solutions.

The main words: appeal, the right to appeal pretrial investigation, investigator, prosecutor, investigating judge.

Setting problem. The rights and freedoms of Ukraine are protected by the court. Everyone is guaranteed the right to appeal the decisions, acts or omissions of public authorities (Art. 55 of the Constitution of Ukraine). Provision of art. 21 and 22 of the Constitution of Ukraine guarantees that the state is obliged to provide everyone the opportunity to defend their point of view, their rights in a dispute with any authorities and officials, including those that have been pre-trial investigation [1].

Conflicts arising in the sphere of human activity and the search for a way out of these situations, the desire any legal methods and means to settle the dispute peacefully encouraged by the state, by installing affordable, simple procedures in criminal proceedings.

This is the axiological value Institute of appeal against decisions, actions or inaction that are pre-criminal proceedings [2, p. 7]. The ability to seek judicial protection is a guarantee of access to justice at the pre-trial stage.

Accordingly, the right to appeal judicial decisions, actions or inaction as the basis for criminal proceedings Clause. 17, part 1, Art. 7 Code of Ukraine is essential to meet the challenges of the criminal justice system as a whole [3].

Particularly important right of appeal gets under preliminary investigation, which is rightly defined by individual scientists most vulnerable to violations of human and civil rights, which are intertwined and do not match the interests of individuals, society and the state [4, p. 375-380].

Analysis of recent research on this problem. The exploration of procedures appeal performed in the works of V.L. Budnikov, D.M. Valihura, A.Y. Dubinsky, O. Kaplina, P.A. Lupynska, V.T. Malyarenko, O.R. Mikhaylenko, M.S. Strogovich, I.J. Foynytskyi, L.V. Cherechukina, M.E. Shumylo, O.H. Yanovska and other protsesualists.

Their research portfolio undoubtedly played a significant role in the development of the Institute of appeal. However, not all the problematic issues of law in this area can be considered solved. Their relevance is particularly exacerbated by the adoption and entry into force of the new CPC.

The purpose of this article is to clarify the grounds and procedure for appeal against decisions, actions or inaction of the investigator, prosecutor during the preliminary investigation. The main material and study the results obtained exploration.

The article 24 Code of Ukraine guarantees everyone the right to appeal judicial decisions, actions or inaction of the court, the investigating judge, prosecutor, investigator in the manner prescribed by the CPC.

Compared with other procedures judicial grievance procedure provides greater objectivity and more opportunities for interested parties in the pursuit of their interests, most authoritative and binding adopted by the complaint decision.

Appeals against decisions, actions or inaction during the preliminary investigation legislator allocated in an independent institute (Chapter 26, Code of Ukraine) criminal procedure law, which aims to ensure legality in criminal proceedings and is an effective way to restore violated rights and legitimate interests of individuals.

The purpose of implementing procedures for appeal against decisions, actions or inaction of the investigator, prosecutor during the preliminary investigation is to provide speedy judicial protection of rights, freedoms and legitimate interests of every person who in any way is a party to the criminal proceedings.

Article 303 of the CPC of Ukraine provides for decisions, actions or inaction of the investigator or prosecutor, which may be appealed during the preliminary investigation and the right to appeal.

In particular, ch. 1, Art. 303 determines the list of cases and subjects of appeal against decisions, actions or omissions of the prosecution at the pretrial investigation:

1) the omission of the investigator, prosecutor, which is the failure to make information about criminal offenses in the Unified Register of pre-trial investigations (hereinafter URPI) after receipt of the application or notification a criminal offense in the non-return of temporarily seized property, as well as impracticable other proceedings which he is obliged to act in a certain PDAs period, aggrieved parties, its agent, or legal representative, the suspect, his defense counsel or legal representative, the owner of temporally remote property;

2) the decision of the investigator, prosecutor to suspend the preliminary investigation the victim, his representative or legal representative;

3) The decision of the investigator terminating the criminal proceedings, aggrieved parties, its agent, or legal representative;

4) the prosecutor's decision to close criminal proceedings against the applicant, the victim, his representative or legal representative, the suspect, his defense counsel or legal representative;

5) the decision of investigator, prosecutor refusing to recognize the victim, who refused to recognize the victim;

6) the actions or omissions of the investigating prosecutor or the application of safeguards individuals, which can be applied to the security measures required by law;

7) The decision of the investigator, prosecutor to dismiss the petition for the investigation

(investigation) of action, covert investigative (detective) actions by a person who denied the petition, its agent, legal representative or defense counsel;

8) the decision of the investigator, prosecutor to change the order of pre-trial investigation and to extend the suspect, the defense or the legal representative of the victims, its agent, or legal representative. [3]

At the same complaints about other decisions, acts or omissions of the prosecutor are not considered during the preliminary investigation and may be subject to review during the preliminary proceedings in court.

Superior prosecutor shall consider the complaint within three days of its submission. The law does not provide for the grounds on which the period can be extended. Making a decision on the appeal may be preceded by the corresponding test study the criminal proceedings, materials with consideration of applications and reports of criminal offenses, questioning the complainant, demanding an explanation from the person whose behavior is challenged, obtaining relevant documents and so on.

If necessary, the prosecutor may bring to themselves the complainant to clarify the information provided in the complaint or seek further information. Complainant may also be asked to provide documents to prove the facts stated in the complaint. If there is reason to satisfy the complaint higher prosecutor must give the appropriate prosecutor binding guidance on the timing of committing certain procedural actions or adopt procedural decisions.

If the prosecutor finds the complaint justified, it must satisfy the requirements of the complainant abolish the illegal decision of an investigator; direct the investigator to conduct certain proceedings to eliminate violations of the rights and legitimate interests of the complainant. In identifying violations of the criminal procedure law in the course of the preliminary investigation the public prosecutor has the right to demand the removal of violations committed by forwarding a copy of the decision to allow the appeal to the investigating authority.

In connection with a complaint manager preliminary investigation authority shall take the necessary measures to eliminate the adverse effects of actions (inaction) of the investigator, including Unlike its illegal and unjustified decisions provide guidance regarding criminal proceedings, the removal of the investigator from further investigations.

The prosecutor, finding the inspection data that indicate signs of criminal offenses in the actions of officials reasoned decision of directing material to the appropriate investigating authority, following the provisions of Art. 216 CPC, to decide on the conduct of criminal proceedings. In addition, the prosecutor is authorized to initiate a preliminary investigation agency head the question of the removal of the investigator to conduct the preliminary investigation and the appointment of another investigator on the grounds provided by law, for its removal or in case of ineffective pre-trial investigation (art. 36 CPC).

According to ch. 2, Art. 304 Code of Ukraine returns the complaint if: complaint filed person who has no right to complain; complaint is not subject to review in this court; complaint is filed after the expiration of the period prescribed ch. 1, Art. 304, and the person who filed it, raises the question of the resumption of such period or the investigating judge at the request of the person has not found reason to update it.

Practice shows that the main reasons for the return of the complaint to the person who filed a complaint in accordance with ch. 2, Art. 304 Code of Ukraine is its appeals after the deadline prescribed ch. 1, Art. 304 Code of Ukraine, and request the person with the complaint, which is not subject to review in the appropriate court.

There are also cases of return of the complaint to the person who filed it, due to the fact

that the said person was not entitled to file it. Thus, the decision investigating judge Solomyansky District Court of 26 February 2013 on the grounds of missed deadline for filing a complaint is facing a complaint against the decision of AP senior investigator Solomyansky department Research Affairs of Ukraine in Kiev terminating the criminal proceedings on the grounds of a criminal offense under p. 1, Art. 358 of the Criminal Code of Ukraine.

Since the claim was seen that a copy of the resolution of 26 December 2012 terminating the criminal proceedings received PE "Averti" 30 January 2013, a complaint against the resolution submitted to the court February 18, 2013 Since its complaint P. has not breached before the court questions about renewal period for appeal against the decision, the investigating judge concluded that P. of the ch. 1, Art. 304 of the CPC of Ukraine for appealing decision to close criminal proceedings [5].

Closing proceedings Complaints against decisions, actions or inaction of the investigator or the prosecutor during the preliminary investigation, the investigating judge breaking ch. 2, Art. 305 CC of Ukraine: the investigator or prosecutor alone can reverse the decision stipulated PM 1, 2, 5, 6 ch. 1, Art. 303 Code of Ukraine, terminate or omission which results in closure of the complaint. Thus, the decision investigating judge of Pechersk district court on February 21, 2013 closed the proceedings on the complaint to the P. omission Kyiv Prosecutor's Office, which is the failure to make information about a criminal offense to URPI due to the fact that the prosecutor's office in Kyiv at the time of the said complaint statement to P., to which he refers in the complaint filed in court, was included in the URPI in February 6, 2013 [5].

The list of decisions that the investigating judge may decide upon consideration of appeals against decisions, actions or inaction of the investigator or the prosecutor during the preliminary investigation determined art. 307 of the CPC of Ukraine.

Thus, according to ch. 2, Art. 307 of the CPC of Ukraine for consideration of appeals against decisions, actions or inaction during the preliminary investigation the investigating judge must adopt a ruling, decision by the investigator or prosecutor; obligation to terminate; obligation to make an action; dismissal of the complaint.

Analysis of the relevant court statistics shows that the largest category of complaints is just complaints of inaction investigator, prosecutor, which is the failure to make information about a criminal offense to URPI after receipt of the application or notice of a criminal offense in the non-return of temporarily seized property in accordance with Art. 169 Code of Ukraine, as well as impracticable other proceedings which he is obliged to act in a certain period PDAs Ukraine.

Refusing the complaint to the actions or inactions of the preliminary investigation or the prosecutor during the preliminary investigation, the investigating judge in most cases at trial established the actual lack of action or inaction of the investigator or prosecutor who challenged. Thus, the investigating judge decision of the Pechersk District Court in February 4, 2013 rejected the complaint of Charles the inaction of the Chief of the prosecutor in the proceedings concerning the GPO failure to make information about criminal offenses on the grounds URPI to "redirect" the principle of territorial jurisdiction application of the person complainant and to which the latter refers in its complaint as such, not included in the GPO within 24 hours of receipt to URPI [5].

Parts 2, 3. 306 Code of Ukraine provides that appeals against decisions, actions or omissions of the preliminary investigation or the prosecutor during the preliminary investigation dealt with within 72 hours from receipt of a complaint, in addition to complaints about the decision to close criminal proceedings in question within five days from receipt of the complaint.

Complaints against decisions, actions or inaction during the preliminary investigation carried out by the mandatory participation of the person who filed the complaint, or its counsel, representative and the investigator or prosecutor, the actions or inaction of which is disputed.

The absence of the investigator or the prosecutor is not an obstacle to the complaint. However, the main reasons for violating the terms of complaints is the lack of possibility to the person who filed the complaint because it only indicating the mailing address without any other means of communication.

In addition, the court denied the opportunity to consider the complaint within a specified statutory period as a result of abuse by the person who filed the complaint, claiming the right to tap the investigating judge, and subsequently drain the investigating judge, which are considered outlets investigating judge considering an appeal.

There are many cases of absenteeism and the person who filed the complaint in court, despite its proper notification in the manner prescribed in Art. 135 of the CPC of Ukraine.

Since its participation in the hearing is required, the investigating judge no legitimate reason to consider such a complaint. The result is a violation of the term of consideration under Art. 306 of the CPC of Ukraine.

In the art. 311 of the CPC provides for the right to challenge the investigator any decisions, actions or inactions of the prosecutor, accepted (committed) in the respective pre-trial proceedings, except as provided by law.

For example, the prosecutor's decision to merge or selection of pre-trial investigation can not be appealed. Complaints about the actions or inactions of the prosecutor may be submitted no later than three days after their adoption (commission).

Complaints submitted to the superior prosecutor, compared with those whose actions (inaction), the decision appealed.

According to ch. 1, Art. 313 Code of Ukraine, the duty to address and resolve complaints investigator for the actions or inactions of the prosecutor assigned to officer of the prosecution highest level.

Such a complaint must be reviewed within three days of its receipt. When considering complaint need materials, documents and other information relating to the respective pre-trial investigation.

We note that the appeal investigator decisions, acts or omissions of the prosecutor does not stop their execution. There are not exceptions to this general provision does not establish the law. However, the law does not prohibit an investigator in his complaint to present a request for suspension of the impugned decisions or actions of the prosecutor by the time the complaint is essentially a higher prosecutor and appropriate action under Part. 2 art. 313 of CCP.

Thus the higher prosecutor, on the initiative of the investigator, who filed a complaint or on its own initiative, guided by art. 36 CPC and Art. 6 of the Law of Ukraine "On Prosecutor's Office" shall be entitled to an investigator or a lower prosecutor instructed to suspend execution of the contested decision or action.

By an official of the prosecution of a higher level, which received a complaint against a decision, act or omission of the public prosecutor is obliged to consider the complaint within three days.

Resolution superior prosecutor according to the complaint investigator for the actions or inactions of the prosecutor during the preliminary inquiry may be:

- 1) cancel the decision and adoption of a new decision adjudging committed the act or omission and the obligation to make a new action (recognition of the superior prosecutor's decision actions or omissions of the public prosecutor illegal entails the loss of such a decision void and the emergence of subordinate prosecutor's duty to eliminate supposed violation, both to recognize the actions or inaction of the Prosecutor illegal or unreasonable in the resolution higher prosecutor may indicate that it obliges person supposed to eliminate violations, determining what

kind of action is necessary to stop or proceed.

Also, we note that the higher prosecutor may make their own decision, which must be taken downstream by the prosecutor to the decision adopted by the complaint investigator in his decision, action or inaction.

Thus, according to ch. 3. Art.313 of CPC when you cancel a decision to be unlawful act or omission committed officer of the prosecution is entitled to a higher level to replace one prosecutor to another from among the officers of the prosecution on the same level in the pre-trial proceedings, where it was taken or committed unlawful decision, act or omission

2) change the decision in part (in case of partial recognition of the contested decision the prosecutor investigating illegal or unreasonable, superior prosecutor may alter the contested decision);

3) leave the decision in force legal recognition of committed action or inaction and refusal to investigating complaints against decisions, actions or omissions of the public prosecutor (in this case higher prosecutor is not entitled to insist that the investigator completed the instructions contrary to his internal belief, and instructs the proceeding investigation to another investigator[3]. We note that the official decision of the prosecution accepted a higher level in the form of regulations (art. 110 CPC), which is sent to the investigator and prosecutor decision, act or omission which was denied.

In addressing the issue of addressing the subject of the complaint investigator should proceed from the fact that the prosecuting authorities of Ukraine consists of a single centralized system, headed by the Prosecutor General of Ukraine, with the subordination of subordinate prosecutors parent (Art. 6 of the Law of Ukraine "On Prosecutor's Office") [6].

In supervising the observance of laws during the preliminary investigation the right to cancel the illegal and unjustified decision of the investigator and subordinate prosecutors within the period of pre-trial investigation under Art. 219 of the CPC, with the Prosecutor General of Ukraine, Deputy, Deputy Prosecutor General of Ukraine, prosecutors of the Autonomous Republic of Crimea, regions, cities of Kyiv and Sevastopol, prosecutors cities and districts, municipal districts, inter-regional and specialized prosecutors, their first deputies and deputies (p. 6 Art. 36 CPC). These officers of organs covered by the concept of "head of the prosecution", as defined in p. 9, ch. 1, Art. 3 of CPC.

Thus, the subject decision on the appeal against the decision of the investigator, prosecutor's act or omission is the head of the prosecution highest level. In this case, the replacement of one prosecutor to another among the officers of organs in the lower pre-trial proceedings, where it was taken or committed unlawful decision, act or omission, shall be allowed only in case of cancellation of the decision or recognition committed unlawful acts or omissions.

The decision of an official of the prosecution of a higher level are final and without appeal to the courts or other public authorities, their officials or officers. Indication of the finality of the decision of an official of the prosecution of a higher level exclude the possibility of repeated appeals of the same decision, action or inaction of the prosecutor, and an appeal taken by an official of the prosecution of a higher level on the consideration of a complaint decision.

Thus, in accordance with the provisions of the criminal procedure law of Ukraine prosecutor has the exclusive authority with authority and administrative nature for a major, major decisions on pre-trial stage of criminal proceedings.

In this illustrative example illustrating the orientation of the new Criminal Procedure Act to provide compulsory (imperative) the nature of the powers of the Prosecutor with respect to pre-trial investigation procedure manuals are provided CPC of Ukraine investigative procedure for appealing against decisions, actions or omissions of the public prosecutor.

Conclusions and prospects for further explorations. Analyzing rules of CPC Ukraine from 13.04.2012 year, it can be concluded that the methods of appeal against decisions, actions or inaction of the investigator, prosecutor during the preliminary investigation aimed at improving the quality, the formation of sufficient, appropriate and acceptable evidence, no violation of rights, freedoms and interests of individuals, legal persons and cases of rejection by the court of evidence in violation of the laws of Ukraine, and hence to the fair administration of justice, which is carried out in a reasonable time.

However, research grounds and procedure for appeal against decisions, actions or inaction of the investigator, prosecutor during the preliminary investigation and resolution of the order of the superior prosecutor and investigating judge complaints certifies certain imperfections such procedures as the legislative and law enforcement in the plane.

References:

1. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30.
2. Валігура Д. М. Оскарження до суду рішень, дій чи бездіяльності органу досудового розслідування та прокурора : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Валігура Дмитро Миколайович; М-во внутр. справ України, Нац. акад. внутр. справ. – К., 2013. – 18 с.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. // Голос України. – 2012. – 19 травня (№ 90–91).
4. Шумило М. Є. Наукові основи реформування досудового слідства / М. Є. Шумило // Актуальні проблеми кримінального права, процесу та криміналістики : матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. (8 жовтня 2010 р., м. Одеса). - О., 2010.
5. Узагальнення судової практики оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування у порядку Кримінального процесуального кодексу України. Апеляційний суд міста Києва. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.apcourtkiev.gov.ua/apcourtkiev/.../95053
6. Про прокуратуру: Закон України від 5 листопада 1991 р. №1789-XII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/1789-12.